

Kommentarer til §§ 1-3 i forskrift om vilkårsparkering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften)

Innledning

Forslag til forskrift om vilkårsparkering var på høring sommeren 2014 sammen med forslag til hjemmelsbestemmelsen; § 8 i vegtrafikkloven, og andre nødvendige endringer i vegtrafikkloven. Lovendringene ble vedtatt 4. september 2015 (Prop. 93 L (2014-2015)). Parkeringsforskriften ble vedtatt 18. mars 2016, endringer ble vedtatt 25. november 2016. Forskriftens ikrafttredelse var 1. januar 2017.

Denne kommentarutgaven er ment som et hjelpemiddel for å forstå forskriftens regler, og er ikke en del av forskriften.

Kapittel 1 – Formål, definisjoner og virkeområde

§ 1 Formål

Formålet med denne forskriften er å:

- a) sikre en forutsigbar, balansert og forbrukervennlig utøvelse av parkeringsvirksomhet,*
- b) sikre at parkeringstilbudet er universelt utformet,*
- c) sikre at parkeringsvirksomhet utøves med god kvalitet og mest mulig likt uavhengig av hvem som er tilbyder,*
- d) bidra til likere konkurranseforhold mellom tilbydere av parkeringstjenester og*
- e) legge til rette for offentlig kontroll av virksomheten.*

Formålsbestemmelsen skal tydeliggjøre de overordnede målsettinger med reguleringen, og være til hjelp ved tolkningen av regelverket.

Hensynet til brukerne står sentralt, og forutberegnelighet er en viktig målsetting for å ivareta dette hensynet. I forlengelsen av brukerperspektivet er tilgjengelighet for alle brukergrupper viktig. Parkeringstilbudet skal være universelt utformet.

Forskriften skal også bidra til en kvalitetsheving i bransjen sett under ett og muliggjøre en offentlig kontroll.

§ 2 Definisjoner

I denne forskriften forstås med:

- a) Vilkårsparkering: parkering mot betaling, med tidsbegrensning med eller uten dokumentasjonsplikt, på oppstillingsvilkår, med krav om parkeringstillatelse for forflytningshemmede eller på andre vilkår.*
- b) Ladbar motorvogn: motorvogn som helt eller delvis drives frem av elektrisk motor og som har batterier som kan lades direkte fra strømmettet.*
- c) Private skilt: skilt som ikke er regulert i skiltforskriften eller denne forskriften med vedlegg.*
- d) Offentlig ferdselsåre: Ferdseledet av offentlig veg, beregnet på trafikk med motorvogn, med integrerte arealer som kantsteinsparkering og lignende.*

I bokstav a defineres begrepet "vilkårsparkering". Definisjonen favner meget vidt, men må sees i sammenheng med de innskrenkningene som følger av § 3. Områder som er avsatt til

parkering uten at det stilles vilkår, regnes ikke som vilkårsparkering. Hvor det ikke stilles vilkår, vil det heller ikke være grunnlag for å ilegge sanksjoner, men det er ikke krav om at det ilegges sanksjoner for at parkeringstilbudet skal falle inn under «vilkårsparkering».

I bokstav b defineres "*Ladbar motorvogn*". Motorvognbegrepet skal forstås slik som i vegtrafikklovgivningen og omfatter derfor ikke ladbare el-sykler. "*Ladbar*" innebærer at det ikke bare er de rene elektriske motorvognene som omfattes, men også andre ladbare motorvogner som for eksempel hybridbiler.

I bokstav c defineres "*private skilt*". Forskriften omtaler tre grupper med skilt. Det er skilt som fremkommer i skiltforskriften, skilt som fremkommer i parkeringsforskriftens vedlegg 1 og private skilt. De to første gruppene omtales som offentlige skilt. Private skilt er skilt med tekst, utformet etter tilsvarende prinsipper som de private reguleringene før 1.1.17. De private skiltene kan benyttes utenfor parkeringsforskriftens egentlige virkeområde, for eksempel på parkeringsområder der alle plassene er reservert for ansatte, se kommentarene til § 3 andre ledd.

I bokstav d defineres "*Offentlig ferdselsåre*" som ferdselsdelen av offentlig veg, beregnet på trafikk med motorvogn, med integrerte arealer som kantsteinsparkering og lignende. Begrepet benyttes i § 7 i forbindelse med kommunens særlige rettigheter og plikter på dette området, som også blir omtalt som "enerettsområdet".

Parkeringen på offentlig ferdselsåre kjennetegnes av at manøvrering inn og ut på hver enkelt biloppstillingsplass må skje i selve kjørebanelen der trafikken går. Dette i motsetning til parkering på plasser som er knyttet sammen med kjørebanelen gjennom en egen avkjørsel, hvor all manøvrering skjer inne på parkeringsplassen (parkeringsområdet).

Siden parkering på offentlig ferdselsåre i stor grad påvirker trafikken i kjørebanelen, er det viktig at trafikkansvarlige myndigheter kan styre både reguleringer og håndhevelse fullt ut. Det er nødvendig at håndhevelse av vilkårsparkeringsplassene sees i sammenheng med håndhevelse av stans- og parkeringsforbud i trafikkreglene mv., og at håndhevelsen utføres av samme virksomhet.

Der hvor det ikke er direkte kantsteinsparkering, men inn- og utkjøring til den enkelte biloppstillingsplass likevel skjer i kjørebanelen, må det gjøres en konkret vurdering. Sannsynligvis vil det i en del slike tilfeller være ulovlig opparbeidede parkeringsareal utenfor kjørebanelen. Her kan plan- og bygningsmyndighetene kontaktes.

§ 3 Virkeområde

Denne forskriften gjelder for vilkårsparkering av motorvogn eller tilhenger til motorvogn (heretter kun omtalt som "motorvogn") på veg åpen for alminnelig ferdsel.

Forskriften gjelder ikke for parkering reservert for særskilte grupper på områder som er fysisk avgrenset ved bom, kjetting eller annen måte. Forskriften gjelder heller ikke parkering reservert for særskilte grupper på områder som ikke er fysisk avstengt og det ved privat skilting i samsvar med § 26 fremgår at parkering ikke tilbys allmenheten. Dersom det ilegges sanksjoner på slike steder gjelder likevel kravene i kapittel 3 (personell), kapittel 8 (sanksjon) og kapittel 9 (klage).

Denne forskrift kapittel 3, 8 og 9 gjelder også for håndheving av parkeringsrestriksjoner på og langs privat veg og utenfor veg.

Forskriften gjelder ikke midlertidig tilbud om parkering mot betaling der betalingen skjer til en fysisk person og det ikke ilegges sanksjoner. Forskriften gjelder heller ikke for områder med veiledende skilt og oppmerking som ikke håndheves. Statens vegvesen avgjør i tvilstilfelle om vilkårene i dette leddet er oppfylt.

Forskriften gjelder både virksomhet som tilbys av private og av forvaltningsorgan, jf. forvaltningsloven § 1.

Forskriften gjelder også for politiets håndheving av vilkårsparkering, som ikke er avgiftparkering, med unntak av kapittel 2 og kapittel 3.

Forskriftens virkeområde er komplisert. Det er angitt et virkeområde i første ledd, og deretter er det gjort innskrenkninger og utvidelser av dette i de etterfølgende leddene. Både for innskrenkninger og utvidelser vil det ha betydning om det sanksjoneres overfor bilførere som feilparkerer. Hvis det sanksjoneres vil hele eller deler av forskriften gjelde. Med «sanksjoneres» menes illeggelse av kontrollsanksjon og fjerning etter § 38. Reguleringsformen er valgt dels for å ikke stille urimelig krav og dels for å sikre at bilfører ikke blir utsatt for urimelige reaksjoner hvis han/hun kommer inn på områder som i utgangspunktet faller utenfor forskriften.

I første ledd fremgår hovedregelen om forskriftens virkeområde. Avgrensningsspørsmålene går i to hovedretninger: Mot parkeringsregulering som ikke er på veg åpen for alminnelig ferdsel og mot parkering som ikke er vilkårsparkering.

"Veg" skal forstås på samme måte som i vegtrafikkloven § 2: "Med veg forstås i denne lov også gate og plass, herunder opplagsplass, parkeringsplass, holdeplass, bru, ferjekai eller annen kai som står i umiddelbar forbindelse med veg".

«Åpen for alminnelig ferdsel» er samme betegnelse som angir trafikkreglens virkeområde, se trafikkreglene § 2, jf. § 1. Kravet om at vegen må være åpen for alminnelig ferdsel innebærer at alle offentlige veger faller inn under virkeområdet, med mindre de rent midlertidig er stengt. På den andre siden faller veg innenfor et avstengt fabrikkområde, i en privat have o.l. utenfor. Mellom her må det gjøres en konkret vurdering. Hvis en vid og relativt ubestemt krets av personer har adgang til å stå parkert på stedet på visse vilkår, vil veien være åpen for alminnelig ferdsel, og parkeringen omfattes av regelverket. Det spiller ingen rolle om vegen er offentlig eller privat. Kravet i § 3 andre ledd om at parkeringen må tilbys til allmennheten, medfører at tvilstilfellene vil bli færre.

Det er bare områder der det tilbys parkering på vilkår som faller innenfor forskriftens egentlige virkeområde. Se omtalen til definisjonen av vilkårsparkering over. Dette innebærer at parkeringsplasser der alle kan parkere gratis hvordan de vil og så lenge de vil, faller utenfor. Dette kan være parkeringsplasser i utmark, ved utfartssteder, ved noen transportpunkter og lignende. Hvis det innføres betalingsplikt, plikt til å trekke billett for dokumentasjon eller stilles andre vilkår som må etterleves, vil imidlertid slike plasser falle innenfor ordningen.

Fordi det er ønskelig at det stilles krav til for eksempel tilrettelegging for forflytningshemmede på store parkeringsområder, skal regelverket som hovedregel også gjelde vilkårsparkeingsplasser der det i praksis ikke ilegges sanksjoner. Det kan for eksempel gjelde parkeringshus med bomanlegg, hvor det sjelden er behov for sanksjonering.

I *annet ledd første punktum* presiseres det at fysisk avgrensede parkeringsområder som er reservert for særlige grupper og hvor en tilfeldig motorvognfører ikke har adgang, er unntatt fra forskriftens virkeområde. Slike områder er ikke åpne for alminnelig ferdsel og adgang skjer gjennom bom, port e.l. Dette kan for eksempel være områder reservert for ansatte, beboere el.

I *annet ledd annet punktum* slås det fast at forskriften heller ikke gjelder for parkering reservert for særskilte grupper på områder som ikke er fysisk avstengt. Det må da klart fremgå gjennom bruk av private skilt, jf. § 26, at parkeringen på det reserverte området ikke tilbys allmenheten. De reserverte plassene må samles og området må være utformet slik at bilfører sluses forbi det private skiltet før han/hun kan kjøre inn på det reserverte området. Vi viser her til § 26 som omhandler privat skilting.

Kravet om at parkeringen må være reservert for «særskilte grupper» innebærer at føreren må ha en spesiell tillatelse og at vedkommende tilhører en liten klart avgrenset gruppe, for eksempel ansatte eller beboere. Slik parkering vil være basert på en forhåndsavtale som regulerer rettigheter og plikter. Gjesteparkering der bilfører må legge beboers gjestebevis i frontruten, anses også som tilstrekkelig fast tilknytning. Parkering for personer med løse tilknytning, for eksempel mer tilfeldig besøkende, kunder til en bestemt bedrift ol. anses som parkering for allmenheten, selv om også disse må legge frem et bevis for den tilknytningen de har. Disse vil ha en rolle som mange kan få for en kort periode. Her vil det være grensetilfeller, og man må da vurdere graden av tilknytning.

Det presiseres i *annet ledd tredje punktum* at dersom det ilegges sanksjoner på områder som omtalt i annet ledd annet punktum, skal kravene i denne forskrift kapittel 3 (personell), kapittel 8 (sanksjon) og kapittel 9 (klage) likevel gjelde. Bestemmelsen skal ivareta interessene til motorvognførere som uforvarende kommer inn på privat skiltede anlegg. Av § 26 fremgår at det skal benyttes private skilt som ikke kan forveksles med offentlig skilt for kommunal eller privat vilkårsparkeing.

I *tredje ledd* er det presisert at kapittel 3, 8 og 9 i denne forskrift gjelder for håndheving av private parkeringsrestriksjoner på og langs privat veg og utenfor veg. Det er her tenkt på strekninger/områder der det kun er private skilt med stans- og parkeringsforbud. Strekninger/områder med slike parkeringsrestriksjoner faller i utgangspunktet utenfor virkeområdet til ny parkeringsforskrift, siden de ikke kombineres med et tilbud om vilkårsparkeing. Det er likevel et behov for å stille minimumskrav til håndhevingen av slike private skilt med parkeringsrestriksjoner, og det er grunnen til at håndheving av slike restriksjoner også må følge kapittel 3 (krav til personell), kapittel 8 (sanksjon) og kapittel 9 (klageordning).

Det følger av *fjerde ledd første setning* at forskriften ikke gjelder midlertidige tilbud, selv om parkering skjer mot betaling, hvis det betales til en fysisk person og det ikke ilegges sanksjoner. Dette unntaket kan være aktuelt i forbindelse med parkering knyttet til ulike typer arrangementer, utfartshelger e.l. der en representant for arrangør/grunneier stopper bilene ved innkjøring til parkeringsplassen og tar et visst beløp i betaling. Et tilbud anses bare som

midlertidig dersom det er relativt kortvarig. Det er ikke avgjørende om bilfører får anvist plass, men parkerer bilfører feil, kan det ikke håndheves. Den som bestyrer plassen kan imidlertid besørge fjerning etter § 42 (eller be om fjerning etter vegtrafikkloven § 37) for eksempel dersom bilen er parkert slik at det må ha vært åpenbart for føreren at hans bil hindrer andre parkerte biler i å komme ut. Kravene om at tilbudet må være midlertidig og at betaling skal skje til en fysisk person, antas å redusere risikoen for at unntaket blir utnyttet i kommersiell virksomhet for å omgå forskriftskravene.

Det er intet i veien for at området brukes til parkering hele året dersom det i øvrig tid ikke stilles vilkår. Poenget med unntaket er å unnta akkurat denne typen vilkårsparkeering fra forskriftens virkeområde der vilkårsparkeeringen er midlertidig.

Fjerde ledd andre setning er tatt inn for å hindre at enhver parkeringsplass med for eksempel kundeparkering må oppfylle forskriftens krav. Mange slike steder er det satt opp skilt om at det er kundeparkering, ev. er det angitt en tidsbegrensning, og det er foretatt oppmerking. Kanskje står det også en fjerningstrussel, men grunneier har ingen rutiner for fjerning, og har knapt/ikke foretatt det. Skilt og oppmerking er i slike tilfeller mer å anse som informasjon til de parkerende. Fjerningstrusselen fungerer bare ved å stå der. Skilt med kunde og tidsbegrensning som ikke håndheves, kan anses som veiledende og faller innenfor unntaket i fjerde ledd andre setning. Er det krav om betaling, blir det et vilkår og parkeringen faller inn under forskriften (med mindre vilkårene i samme ledd første setning er oppfylt). Bruk av kontroll sanksjon vil alltid anses som håndheving. Når det gjelder fjerning, så er løsningen to-delt. Dersom grunneier vil benytte den mer omfattende fjerningshjemmelen i § 38 anses det som sanksjon. Dersom det er den meget begrensede hjemmelen i § 42 som skal benyttes, så anses denne som en ordensbestemmelse og ikke som en sanksjon.

Det er videre en mulighet for å gjøre unntak fra forskriftens krav gjennom dispensasjonsbestemmelsen i § 67. Dispensasjon forutsetter særlige grunner, dvs. at det er helt spesielle forhold knyttet til det aktuelle parkeringstilbudet. Kreves det avgift og/eller ilegges sanksjoner, vil det tilnærmet aldri gis unntak fra hele forskriften, men foreligger det særlige grunner, kan det være mulig å lempe på forskriftens krav. Kan situasjonen løses på en annen måte, for eksempel ved å leie inn et parkeringsfirma for å håndheve, vil dette tale mot en dispensasjon.

Grunneier kan ikke benytte skiltene i vedlegg 1 dersom han ønsker å holde seg utenfor forskriftens virkeområde. Da må han benytte private skilt.

Foretar grunneier likevel en mer aktiv fjerningen enn § 42 åpner for, vil ikke bilfører være ansvarlig for utgiftene og kan ha krav på erstatning for eventuelle utgifter. Det vil dessuten kunne bli en tilsynssak.

Hvis grunneier erfarer at parkeringsplassen blir misbrukt, kan han gå over til vilkårsparkeeringsregimet og illegge kontroll sanksjon og/eller fjerne etter § 38.

For begge unntakene i fjerde ledd avgjør Statens vegvesen i tvilstilfelle om vilkårene er oppfylt.

Det følger av *femte ledd* at parkeringsforskriften gjelder både virksomhet som tilbys av private og av forvaltningsorgan. Begrepet "*forvaltningsorgan*" skal forstås i tråd med forvaltningsloven § 1. Det innebærer at også vilkårsparkeering som tilbys av fylkeskommuner,

statlige organer og institusjoner omfattes, dvs. at det er parkeringsreguleringens art og plassering som har betydning, ikke hvem som tilbyr vilkårsparkeringen.

I følge *sjette ledd* gjelder forskriften også for politiets håndheving av vilkårsparkering som ikke er avgiftsparkering, med unntak av forskriftens krav i kapittel 2 (krav til virksomheter) og kapittel 3 (krav til personell). Dette innebærer at reglene om sanksjoner og klage til Parkeringsklagenemda kommer til anvendelse. Politiets håndheving av vilkårsparkering vil i all hovedsak knytte seg til tidsbegrenset og reservert vilkårsparkering på offentlig ferdselsåre.

Politiets håndheving etter denne bestemmelsen må ikke forveksles med politiets og kommunens håndheving av de såkalte "gebyrtilfellene" (overtredelse av parkerings- og stanseforbud, for eksempel forbudsskilt eller forbud i trafikkreglene § 17). Slik håndheving er regulert i forskrift om offentlige parkeringsgebyr.